

คำวินิจฉัยของ นายอุระ หวังอ้อมกลาง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๕/๒๕๔๕

วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๔๕

เรื่อง ศาลฎีกาส่งคำโต้แย้งของโจทก์ (นายชำนาญ รวีวรรณพงษ์) ในคดีอาญาของศาลอาญา ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ กรณีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕ (๑) และ (๒) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๕

กรณีสืบเนื่องจากนายสุทัศน์ เงินหมื่น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมในขณะนั้น ได้แต่งตั้ง นายบัณฑิต รัชตะนันท์ และนายปัญญา ถนอมรอด เป็นกรรมการสอบสวนทางวินัย นายชำนาญ รวีวรรณพงษ์ ตามคำสั่งกระทรวงยุติธรรมที่ ๑๒/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๔๓ นายชำนาญ รวีวรรณพงษ์ จึงได้ยื่นฟ้องนายสุทัศน์ เงินหมื่น เป็นจำเลยที่ ๑ นายบัณฑิต รัชตะนันท์ เป็นจำเลยที่ ๒ และนายปัญญา ถนอมรอด เป็นจำเลยที่ ๓ ต่อศาลอาญา โดยบรรยายฟ้องว่า เมื่อระหว่างวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๒ เวลากลางวัน ถึงวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๔๓ เวลากลางวันต่อเนื่องกัน จำเลยทั้งสาม กระทำความผิดต่อกฎหมายหลายกรรมต่างกัน คือ จำเลยทั้งสามกับพวกสมคบกันกระทำความผิดฐาน เป็นช่องโหว่เพื่อกระทำความผิดฐานเป็นเจ้าของงานปฏิบัติหน้าที่ และละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ กลับแก้งสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนโจทก์เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ โดยกล่าวหาว่าโจทก์ ให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์กรณีอดีตอธิบดีและรองอธิบดีกรมบังคับคดีทำหนังสือถึงผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดชัยบุรีให้เรียกเก็บค่าธรรมเนียมการบังคับคดีฝ่าฝืนระเบียบกระทรวงยุติธรรม และสั่งไม่เรียกเก็บค่าธรรมเนียมเจ้าพนักงานบังคับคดีร้อยละ ๕ ของจำนวนเงินที่ขายทอดตลาดที่ดินได้ ๘๕๗ ล้านบาท เป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบในการบังคับคดีที่มีข้อครหาว่ามีผู้เกี่ยวข้องให้เงินมูลนิธิประมาณ ๗ ล้าน บาท ๒ ล้านบาท เป็นการใส่ความนายประมาณ ๗ ได้รับความเสียหาย อัน “อาจ” เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง โดยจำเลยทั้งสามกับพวกรู้อยู่แล้วว่าจำเลยที่ ๑ ไม่มีอำนาจ และฝ่าฝืนพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. ๒๕๒๑ มาตรา ๖๓ เพราะข้อกล่าวหาที่จำเลยทั้งสามกับพวกนำมาอ้างดังกล่าวหาได้เป็นการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๗๐ หลังจากจำเลยทั้งสามกับพวกสมคบกันเป็นช่องโหว่ดังกล่าวแล้ว จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ กับพวก ละเว้น

การปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ไม่สอบสวนพยานหลักฐานสำคัญให้ครบถ้วน เพื่อกลั่นแกล้งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนโจทก์ ส่วนจำเลยที่ ๑ ปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ แอบอ้างอาศัยตำแหน่งกลั่นแกล้งสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนโจทก์ โดยไม่มีอำนาจ ไม่ชอบด้วยกฎหมายและไม่สุจริต ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ มาตรา ๒๑๐ วรรคสอง มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๔ และมาตรา ๕๑

ศาลอาญาพิเคราะห์คำฟ้องของโจทก์แล้วมีคำสั่งในวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ ว่า โจทก์มิใช่ผู้เสียหายในความผิดฐานช่องโง่ ไม่มีอำนาจฟ้อง ให้ยกฟ้อง ส่วนความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ เป็นคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕ (๑) และ (๒) จึงไม่มีอำนาจรับคดีในข้อหาดังกล่าวไว้พิจารณาพิพากษาตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน

โจทก์ฎีกาขอให้ศาลฎีกาพิจารณาพิพากษากลับคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ให้รับฟ้องโจทก์ โดยมีผู้พิพากษาศาลอาญา เห็นว่า ข้อความที่ตัดสินเป็นปัญหาสำคัญอันควรสู่ศาลสูงสุดวินิจฉัย จึงอนุญาตให้ฎีกา โดยฎีกาของโจทก์ขอให้ศาลฎีกาพิจารณาว่า

ในความผิดฐานเป็นช่องโง่ เมื่อจำเลยทั้งสามสมคบกันเพื่อกระทำความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติและละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ กลั่นแกล้งสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนโจทก์ โจทก์ย่อมเป็นผู้เสียหายในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ตามประมวลกฎหมายอาญา ภาค ๒ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ มาตรา ๑๕๗ ดังนั้นโจทก์จึงเป็นผู้เสียหายในความผิดฐานเป็นช่องโง่ มีอำนาจฟ้องจำเลยทั้งสามในความผิดฐานเป็นช่องโง่ด้วย ที่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่าโจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องจำเลยทั้งสามในความผิดฐานนี้ จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ เป็นคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลชั้นต้นตามพระราชบัญญัติศาลยุติธรรมมิใช่คดีที่อยู่ในอำนาจของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕ (๒) ดังที่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัย ศาลชั้นต้นจึงต้องรับฟ้องคดีสำหรับจำเลยทั้งสามในความผิดฐานนี้

การที่ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์นำบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาใช้บังคับกับคดีนี้ เป็นการใช้บทบัญญัติในทางที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๕ ต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ และยังไม่มีการวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินี้ ที่โจทก์ต้องยกปัญหานี้ขึ้นมา ก็เพราะการใช้กฎหมายในทางจำกัดสิทธิของบุคคลตามรัฐธรรมนูญเป็นเรื่องสำคัญ และตระหนักได้ว่า กระบวนการยุติธรรมเมื่อนำมาใช้บังคับแก่เจ้าหน้าที่ระดับสูงของรัฐ โดยเฉพาะที่เป็นนักกฎหมายและปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบแล้วหาได้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ไม่ แม้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ จะตราขึ้นเพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญซึ่งศาลอุทธรณ์วินิจฉัย แต่การนำบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติดังกล่าวมาใช้บังคับตามตัวอักษร โดยมิได้คำนึงว่าเป็นการจำกัดสิทธิขั้นพื้นฐานดั้งเดิมของผู้เสียหายในคดีอาญาที่มีอำนาจฟ้องคดีอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๘ ซึ่งต้องถือว่ารัฐธรรมนูญรับรองสิทธิไว้โดยปริยายมีสิทธิอยู่ก่อนแล้วโดยไม่มีข้อโต้เถียง จึงไม่ต้องบัญญัติไว้โดยชัดแจ้งดังสิทธิของบุคคลที่จะฟ้องหน่วยราชการตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๒ ซึ่งอาจเป็นที่สงสัยจึงต้องบัญญัติรับรองไว้โดยชัดแจ้ง ดังนั้น แม้จะมีการจัดตั้งแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา ก็เป็นการดำเนินคดีโดยคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) และอัยการสูงสุด ส่วนการดำเนินคดีโดยผู้เสียหายใช้อำนาจฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ก็ยังคงมีอำนาจฟ้องอยู่ตามเดิม ไม่ต้องถูกจำกัดสิทธิโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ และยังคงอยู่ในอำนาจศาลชั้นต้นที่มีอำนาจอยู่เดิม การใช้บังคับกฎหมายหรือตีความกฎหมายในลักษณะเช่นนี้หาได้ทำให้ผู้ใดมิได้รับความยุติธรรม หรือเสียหายความยุติธรรม และไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ แต่การนำบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติดังกล่าวมาใช้บังคับในทางไม่รับฟ้อง ตัดอำนาจฟ้องของผู้เสียหายซึ่งศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์นำมาใช้บังคับแก่คดีนี้ย่อมเป็นการใช้บทบัญญัติในทางที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๕ และจะกระทบกระเทือนต่อความยุติธรรมทั้งระบบ เป็นอันตรายอย่างยิ่งต่อการอำนวยความยุติธรรม และผู้ที่ถูกเจ้าหน้าที่ระดับสูงของรัฐกลั่นแกล้ง หากศาลฎีกาเห็นฟ้องด้วยกับปัญหาและเหตุผลที่โจทก์ยกขึ้นเพื่อศาลยุติธรรมใช้บังคับกฎหมายคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายตามรัฐธรรมนูญแล้ว ขอให้โปรดพิจารณาดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ด้วย และขอศาลฎีกาได้โปรดพิจารณาพิพากษา

กลับคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ให้รับฟ้องโจทก์ทุกข้อหา หรือพิจารณาส่งความเห็นว่าเป็นบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๕ (๑) และ (๒) ที่ศาลนำมาใช้บังคับแก่คดีนี้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ ไปยังศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อพิจารณาวินิจฉัย

คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลฎีกา ศาลฎีกาพิจารณาและมีคำสั่ง เมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๖ ว่า เมื่อโจทก์ยื่นคำร้องว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๕ (๑) และ (๒) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๕ และไม่ปรากฏว่ามีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัติดังกล่าว จึงให้รอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และให้ส่งความเห็นของโจทก์ดังกล่าวตามทางการ เพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย

คดีมีปัญหาต้องพิจารณาว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๕ (๑) และ (๒) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๕ หรือไม่

มีข้อต้องพิจารณาก่อนตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ และมาตรา ๒๗

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๑ ว่าด้วยบททั่วไปที่กล่าวถึงสถานะความเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศของรัฐธรรมนูญเอง ซึ่งมีผลต่อบทบัญญัติของกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับใด ๆ ว่า ถ้าบทบัญญัติของกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับใด ๆ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้ มิได้มีข้อความที่เป็นเรื่องรับรองสิทธิและเสรีภาพในเรื่องใดไว้โดยเฉพาะ จึงไม่อาจอ้างหรือโต้แย้งว่า บทบัญญัติใดของกฎหมายใด ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ ได้ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยซึ่งเป็นบทบัญญัติหลักการทั่วไปที่รับรองสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยตามที่ได้มีบัญญัติในมาตราต่าง ๆ ของรัฐธรรมนูญนี้ ทั้งโดยชัดแจ้ง และโดยปริยาย รวมทั้งสิทธิและเสรีภาพที่รับรองไว้โดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญว่า ย่อมได้รับความคุ้มครองและผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐโดยตรงในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมาย และการตีความกฎหมายทั้งปวง มิได้มีข้อความใดที่รับรองสิทธิและเสรีภาพในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ เนื่องจากสิทธิและเสรีภาพที่เป็นเรื่องเฉพาะ

มีบัญญัติอยู่ในมาตราอื่นของรัฐธรรมนูญนี้แล้ว จึงไม่อาจอ้างหรือโต้แย้งว่า บทบัญญัติใดของกฎหมายใดขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ ได้

กรณีปัญหาต้องพิจารณาวินิจฉัยเพียงว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕ (๑) และ (๒) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า “การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้

กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปและไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย

บทบัญญัติวรรคหนึ่งและวรรคสองให้นำมาใช้บังคับกับกฎหรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วย โดยอนุโลม”

มาตรา ๒๗๒ บัญญัติว่า “ศาลยุติธรรมมีสามชั้น คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญนี้หรือตามกฎหมายอื่น

ให้มีแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา โดยองค์คณะผู้พิพากษาประกอบด้วยผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกา จำนวนเก้าคน ซึ่งได้รับเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาโดยวิธีลงคะแนนลับ และให้เลือกเป็นรายคดี

อำนาจหน้าที่ของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้และในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง”

มาตรา ๓๑๐ บัญญัติว่า “ในการพิจารณาคดี ให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองยึดสำนวนของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นหลักในการพิจารณา และอาจไต่สวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ตามที่เห็นสมควร

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๖๕ มาใช้บังคับกับการปฏิบัติหน้าที่ของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองด้วยโดยอนุโลม

บทบัญญัติว่าด้วยความคุ้มกันของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาตามมาตรา ๑๖๖ และมาตรา ๑๖๗ มิให้นำมาใช้บังคับกับการพิจารณาคดีของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง”

มาตรา ๓๑๑ บัญญัติว่า “การพิพากษาคดีให้ถือเสียงข้างมาก โดยผู้พิพากษาซึ่งเป็นองค์คณะทุกคนต้องทำความเห็นในการวินิจฉัยคดีเป็นหนังสือพร้อมทั้งต้องแถลงด้วยวาจาต่อที่ประชุมก่อนการลงมติ

---ฯลฯ---

มาตรา ๓๓๒ บัญญัติว่า “นอกจากที่มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง อย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

(๑) อำนาจหน้าที่ของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(๒) วิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งต้องเป็นระบบไต่สวนข้อเท็จจริงโดยยึดสำนวนที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติสรุปไว้เป็นหลัก และต้องยึดถือหลักในเรื่องการฟังความทุกฝ่าย และสิทธิในการต่อสู้คดีของผู้ถูกกล่าวหา

(๓) การพิจารณาคดีโดยเปิดเผย เว้นแต่จะมีความจำเป็นเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะสำคัญ

(๔) การห้ามดำเนินคดีซ้ำหรือซ้อนกัน

(๕) การแต่งตั้งบุคคลให้ดำเนินคดีตามมาตรา ๓๐๕

(๖) การบังคับตามคำสั่งและคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(๗) การอื่นอันจำเป็นเพื่อให้กระบวนการพิจารณาพิพากษาคดีเป็นไปด้วยความรวดเร็วและเที่ยงธรรม โดยเฉพาะความร่วมมือที่ศาลอื่น พนักงานสอบสวน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ต้องให้แก่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๕ บัญญัติว่า “ศาลมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี ดังต่อไปนี้

(๑) คดีที่มีมูลแห่งคดีเป็นการกล่าวหาว่านายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือข้าราชการการเมืองอื่น ร่ำรวยผิดปกติ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ตามประมวลกฎหมายอาญา หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น

(๒) คดีที่มีมูลแห่งคดีเป็นการกล่าวหาบุคคลตาม (๑) หรือบุคคลอื่นเป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือ ผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดทางอาญาตาม (๑)

ฯลฯ”

พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันกำหนดให้มีศาลอยู่หลายแบบ เขตอำนาจ การพิจารณาคดีของศาลก็แตกต่างกัน ศาลใดจะมีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีประเภทใดบ้างต้องเป็นไป ตามกฎหมายว่าด้วยเขตอำนาจศาลนั้น และวิธีพิจารณาคดีว่าด้วยการนั้น วิธีพิจารณาคดีที่แตกต่างกันไป ของศาลแต่ละประเภทย่อมแล้วแต่ประเภทคดีและลักษณะของคดี ที่กำหนดไว้เช่นนี้ก็เพื่อความรวดเร็ว ความเหมาะสม และเพื่อความเป็นธรรมแก่คู่ความในคดี รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ วรรคสอง และ วรรคสาม กำหนดให้มีศาลแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา โดยองค์คณะ ผู้พิพากษาประกอบด้วยผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาจำนวนเก้าคน ซึ่งได้รับเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา อำนาจหน้าที่ของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง ให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญและกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณา คดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

การดำเนินกระบวนการพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองนั้น รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๑๐ และมาตรา ๓๑๑ กำหนดให้มีการพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองโดยศาลที่ตั้งขึ้นพิเศษ คือ ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพื่อบูรณาการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ ตามบทมาตราดังกล่าว ต่อมาจึงได้มีการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณา คดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ ขึ้น โดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มาตรา ๕ บัญญัติว่า

(๑) คดีที่มีมูลแห่งคดีเป็นการกล่าวหาว่านายรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือข้าราชการการเมืองอื่น ร่ำรวยผิดปกติ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ตามประมวลกฎหมายอาญา หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น

(๒) คดีที่มีมูลแห่งคดีเป็นการกล่าวหาบุคคลตาม (๑) หรือบุคคลอื่นเป็นตัวการ ผู้ใช้หรือ ผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดทางอาญาตาม (๑)

เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕ บัญญัติสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๑๒ มิได้เป็นการ

จำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้และกฎหมายใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่ได้มุ่งหมายที่จะใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะเจาะจง พิจารณาถึงเหตุผลที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๘ (๑) และ (๒) ไม่ให้ผู้เสียหายฟ้องคดีได้เองนั้น เนื่องจากเป็นคดีที่มีความสำคัญศาลที่พิจารณาคดีมีเพียงชั้นเดียว จึงสมควรได้รับการคุ้มครองและตรวจสอบจากอัยการสูงสุดก่อนที่จะพิจารณาสั่งฟ้องโดยไม่ได้บัญญัติให้ผู้เสียหายยื่นฟ้องคดีได้เอง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองบทมาตราดังกล่าวไม่ได้จำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘

อาศัยเหตุผลดังกล่าวมาข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๘ (๑) และ (๒) ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘

นายอูระ หวังอ้อมกลาง

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ